METSÄTALOUS

UUTISTAUSTA

Keisari Sertifiointi ja hänen vaatteensa

Metsäsertifiointia pidetään hyvänä vakuutena metsänhoidon tasosta. Silti harva ymmärtää, mistä siinä oikeasti on kyse.

Sertifioinnin kritiikki ei ole kovin syvällistä. Yleensä kysytään, takaako tämä tai tuo järjestelmä todella kestävyyden tai toimiiko se itse määrittelemiensä ohjeiden mukaan.

Tilanne saattaa kuitenkin olla muuttumassa.

Esimerkiksi The Forest Trust -järjestön vuosia jatkunut kritiikki saa paradoksaalisesti ilmaa siipiensä alle sieltä, missä metsäsertifioinnin idea on alun perin esitetty: ympäristöjärjestöistä.

TFT julkaisi äskettäin **Scott Poyntonin** kirjan Beyond Certification – Sertifioinnin jälkeen.

Kirja muistuttaa satua keisarin vaatteista. Poyntonin mukaan niitä on, mutta vähän.

Perustuu epäluottamukseen

Poyntonin mukaan sertifiointi ei – niin kuin väitetään – perustu luottamukseen vaan epäluottamukseen. Jotkut, jotka eivät luota, ovat tehneet sertifioinniksi kutsutut ohjeensa siitä, miten metsiä pitää hoitaa.

Tämä pätee selvästi FSC-, mutta pitkälti myös PEFC-metsäsertifiointiin, vaikka metsänomistajat ovatkin olleet vahvasti mukana sen laatimisessa. Tosiasiassa myös PEFCin vaatimukset ovat pitkälti vastaus niille, jotka eivät luota metsänhoitoon.

Toinen kritiikki on, että vaikka sertifioinnin väitetään olevan riippumatonta metsäalan tuotantoketjuista, se ei sitä ole, vaan päinvastoin. Tosiasiassa auditoinnin maksaa se, jota auditoidaan.

Voiko tällainen olla riippumatonta? Ehkä, mutta siltä se ei näytä, vaikka pitäisi.

Poyntonin mielestä parempi vaihtoehto – vielä parempaa odotellessa – on hänen VT-TV-ajattelutapansa, jossa kirjaimet tulevat sanoista Arvot, Läpinäkyvyys, Muutos ja Varmentaminen.

Lähtökohta, arvot, on ilmeinen: hyvin harva haluaa olla mukana pahanteossa. Poyntonilla on lukuisia esimerkkejä siitä, miten yritykset ovat päättäneet irtisanoutua huonosta toiminnasta.

> Sertifioinnin kritiikki ei ole kovin syvällistä. Yleensä kysytään, takaako tämä tai tuo järjestelmä todella kestävyyden.

Ne ovat aloittaneet pitkän tien päästäkseen arvojensa mukaiseen toimintaan. Sitä mukaa kuin tiellä on edistytty, siitä on kerrottu läpinäkyvästi.

Ero sertifiointiin on jyrkkä: tahto muutoksen ei tule ulkoa vaan organisaatiosta itsestään. Lopulta se varmennetaan asettumalla julkisesti tarkastettavaksi. Ajatus on, että kukaan ei ole koskaan täydellinen. Mutta kun virheitä ilmenee, ne korjataan.

Onko tämä uusi aalto?

Poynton ei ole ajatuksineen yksin. Arvoista kirjoitti esimerkiksi **Johanna Korhonen** Helsingin Sanomissa heinäkuun puolivälissä otsikolla Kiitollisuustalous haastaa julmuustalouden.

Kirjoitus liittyy siihen virtaan, jossa ihmiset ovat kääntämässä selkänsä uusliberalismille, missä vain yritysten voitoilla on merkitystä. Tilalle tulee tahto olla mukana hyvässä.

Korhonen esittää useita esimerkkejä siitä, miten keskituloiset kaikkialla maailmassa luovat uusia, jakamiseen perustuvia taloustoiminnan muotoja.

Rikkaita ja heitä rikastuttavaa rahataloutta nämä tavat heikentävät monin tavoin, koska niistä jokainen laajentaa rahatalouden ulkopuolista taloutta.

HANNES MÄNTYRANTA on Suomen Metsäyhdistyksen viestinnän suunnittelija.

HANNA KOIKKALAINEN

Komeaksi se kasvoi, tuumivat tätä metsää 67 vuotta sitten istuttaneet Veikko Hiltunen (vas.), Ossi Iiliäinen ja Aimo Heinonen. Tyytyväisiä ovat myös kuusikon entinen ja nykyinen omistaja, Matti ja Pekka Naukkarinen.

Kahdeksankymppiset Veikko Hiltunen (vas.), Ossi Iiliäinen ja Aimo Heinonen muistavat istutuspuuhan mieluisana vaihteluna koululle. Muistoja kuuntelee istutuksen aikaan syntynyt Matti Naukkarinen, metsän edellinen omistaja.

Istutusvälineet olivat varsin erilaisia vuonna 1948. Kuokalla lyötiin kolo ja halkio, johon taimi asetettiin.

Koulupoikien istukkaista kasvoi komea kuusikko

Mieskolmikko katselee tyytyväisenä hakkuuvalmista metsää, jota he olivat 67 vuotta sitten istuttamassa.

PARIKKALA (MT)

Hyvin hoidettuna metsä kasvaa nopeasti ja kestää erilaisia luonnonoikkuja, tuumivat istuttajat 67-vuotiaan kuusikon laidalla.

Veikko Hiltunen, Ossi Iiliäinen ja Aimo Heinonen olivat mukana istuttamassa metsää Naukkarisen tilalle vuonna 1948.

Miehet olivat tuolloin 12- ja 13-vuotiaita koulupoikia. ”Ei se työltä tuntunut, retkeltä ennemmin. Meitä oli kaksi koululuokkaa, ja välillä käytiin talolla syömässä”, Heinonen muistelee.

”Niin, hyvä kun sai olla koulusta pois”, Iiliäinen naurahtaa.

Käytössä olivat vanhan mallin kuokat ja avojuuriset taimet. Istutusputket ja taimipaakut tulivat vasta vuosia myöhemmin. Metsän istuttaminen oli vielä harvinaista ja istutusmetsät olivat kaikki miesten muistin mukaan kuusikoita.

Karja hoiti taimikon

Metsän pohja oli hyvä, ahomainen alue vanhan Elisenvaaraan vievän radan vieressä.

”Kuusikosta on tullut tässä vahva”, metsän edellinen omistaja **Matti Naukkarinen** pohtii.

Osansa onnistumisessa oli varmasti myös hyvillä taimilla ja hoidolla.Taimikon hoidosta vastasivat aikanaan tilan lehmät ja hiehot, jotka laidunsivat metsäpohjaa 1980-luvulle asti.

”Taimiväli oli istuttaessa noin puolitoista metriä, mikä oli liian vähän”, Heinonen muistelee.

Kuusikko on harvennettu kolmesti: vuosina 1976, 1982 ja 1992. Sitä ennen sen päältä korjattiin lepikko polttopuiksi. Kaikki työt on tehty lumen aikaan, pohjaa säästäen. Naukkarinen arvioi, että puolentoista hehtaarin alalta on otettu puuta jo noin 200 kuution verran. Nyt sitä odotetaan saatavan vielä noin 400–500 kuutiota hehtaarilta.

Metsää on lannoitettu kerran, 1980-luvulla salpietarilla.

Kuusikko on selvinnyt ilman isompia vahinkoja, vaikka lähellä ovat riehuneet Manta-myrsky 1985 sekä Asta- ja Veera-myrskyt vuonna 2010. Myöskään lumi- ja ötökkätuhoja ei ole tullut.

Kirjanpainajat lähistöllä

Nyt komea kuusikko on varsin valmis hakattavaksi. Metsän nykyisin omistava **Pekka Naukkarinen** arvioi puiden keskipituudeksi noin 30 metriä. Leveyttä paksuimmilla kuusilla on yli 50 senttiä rinnan korkeudelta. ”Kasvu on jo täynnä.”

Lopullisen hakkuupäätöksen sai aikaan kirjanpainajakuoriaishavainto lähimetsässä. Hakkuu tapahtunee vielä elokuun aikana.

Seuraavana keväänä paikalle istutetaan koivikko isoista taimista. ”Muokkaamattomaan maahan, perinteisesti.”

Hän toivoo saavansa istutusapua samoista miehistä, jotka edelliset taimet istuttivat.

”Se on varmaan aika harvinaista, että samat miehet ehtivät istuttaa kaksi metsää samalle paikalle.”

Ainakin Heinonen on jo lupautunut mukaan.

Pekka Naukkarinen hoitaa metsänsä valtaosin itse. Kesässä raivattavaa on noin 15 hehtaaria, eikä aika tahdo riittää, mutta metsien hyvä hoito motivoi.

”Yksikään sukupolvi ei voi jättää osuuttaan hoitamatta.”

Hän on tukkipuun hintaan tyytyväinen, mutta vaneritehtaan työntekijänä kuitupuun hinta tuntuu hänestä aivan liian huonolta suhteessa siitä saatavaan lopputuotteeseen.

TERHI TORIKKA

Runsaat hyönteistuhot viime vuoden peruja

Kylmä ja sateinen kesä ei ole rajoittanut hyönteistuhoja niin paljon kuin toivottiin.

”Viime vuonna metsänkäyttöilmoituksissa merkittiin hakkuiden syiksi hyönteistuhot yhteensä 416 hehtaarin alueelle. Tänä vuonna vastaava luku on 530 hehtaaria”, kertoo Suomen metsäkeskuksen valmiuspäällikkö **Yrjö Niskanen**.

Niskasen mukaan hakkuut kertovat enemmän viime vuoden runsaista kirjanpainajakannoista ja niiden tappamista kuusista kuin tämän vuoden tuhoista.

Luonnonvarakeskus Lukelle tulleiden ilmoitusten perusteella parveilu on ollut voimakasta laajalti Etelä-Suomessa, ja epidemiarajaa on kolkuteltu monin paikoin Joensuun korkeudelle saakka.

”Kirjanpainajien kanta on ollut varsin korkea etenkin Kaakkois-Suomessa ja rannikkoalueilla. Kylmä ja sateinen kesä ovat kuitenkin olleet epäsuotuisia, joten kanta lähtee varmasti laskuun”, Niskanen toteaa.

Ruskomäntypistiäisten joukkoesiintymiä on havaittu Luonnonvarakeskukselle tulleiden ilmoitusten perusteella tänä kesänä erityisesti Etelä-Savossa, mutta myös Etelä-Karjalassa, Hämeessä ja Pohjois-Karjalassa. Näillä samoilla alueilla ruskomäntypistiäistuhoja on havaittu myös edeltävinä vuosina.

Tämän kesän runsaat ruskomäntypistiäishavainnot ovat seurausta viime kesien suurista kannoista. Niskasen mukaan myös mäntypistiäisten kannat lähtevät laskuun sateisen kesän seurauksena.

Pilkkumäntypistiäisen kannasta ei vielä ole tietoa. Se esiintyy yleisemmin Länsi-Suomessa Pohjanmaan alueella.

Hyönteistuhojen seurantaa parannettava

Eloperäisten metsätuhojen, kuten hyönteistuhojen, seuranta ja kartoitus perustuvat Suomessa etupäässä maastossa tehtäviin havaintoihin ja näytteiden keräämiseen.

Ongelma metsätuhojen sijainnin ja laajuuden kartoittamisessa on, että lyhytaikaiset ja hajanaisesti esiintyvät tuhot jäävät herkästi huomaamatta Valtakunnan metsien inventoinnissa.

Metsätuhojen seurannan tulisi perustua riittävän usein toistuvaan havainnointiin, jossa mittakaava ja käytetyt menetelmät ovat tarkoituksenmukaisia ja kustannustehokkaita.

LAURA NIKINMAA

KIMMO HAIMI

Kirjanpainajien runsaus johtuu viime vuoden lämpimästä kesästä.

METSÄ PLUS -teema 24.8.2015

Aiheina mm.:
- Alkusyksyn puukauppa
- Taimikon hoito
- Uitto
- Marjastus

Teemanumeron painos on 106 000 kpl.
Tilaajien lisäksi sen saavat Väli-Suomen suurimmat metsänomistajat.

Hyödynnä suositun teeman huomioarvo ja ole mukana omalla ilmoituksellasi!

Soita heti 020 413 2321 ja varmista näkyvyytesi!

Aineistopäivä 20.8.2015
Aineistot sähköpostilla:
ilmoitus@maaseuduntulevaisuus.fi

www.maaseuduntulevaisuus.fi 336.000 lukijaa (KMT 2014)

MAASEUDUN TULEVAISUUS
Suomen 2. luetuin päivälehti